

ΕΚΘΕΣΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ

7^η Συνεδρίαση της Υποεπιτροπής LEADER του Ευρωπαϊκού Δικτύου Αγροτικής Ανάπτυξης 23 Νοεμβρίου 2011

Η 7^η Συνεδρίαση της Υποεπιτροπής του Ευρωπαϊκού Δικτύου Αγροτικής Ανάπτυξης πραγματοποιήθηκε στις 23 Νοεμβρίου 2011 στις Βρυξέλλες σε συνέχεια σχετικής πρόσκλησης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής προς τα μέλη της. Συμμετείχαν η Χρυσούλα Κουτσαυτάκη από την Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του Προγράμματος «Αγροτική Ανάπτυξη της Ελλάδας 2007-2013» ως εκπρόσωπος του Εθνικού Αγροτικού Δικτύου και ο Δημήτρης Λιάκος από την Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής - Ανταγωνιστικότητα ως εκπρόσωπος της Μονάδας Β6- Παρακολούθησης και Εφαρμογής του Άξονα 4 «Προσέγγιση Leader».

Η συγκεκριμένη συνεδρίαση ήταν διευρυμένη καθώς συμμετείχαν εκτός από τα μέλη της επιτροπής και εκπρόσωποι Ομάδων Τοπικής Δράσης (ΟΤΔ) Κρατών Μελών (Κ-Μ) αλλά και μέλη του Focus Group 4 (FG4) που έχει ξεκινήσει τις εργασίες του με θέμα: Στρατηγικές Τοπικής Ανάπτυξης «Better Local Development Strategies». Της συνεδρίασης προήδρευσε ο κ. Jose Manuel Sousa Uva, Προϊστάμενος της Διεύθυνσης G «Οριζόντια Θέματα Αγροτικής Ανάπτυξης» της Γενικής Διεύθυνσης Γεωργίας & Αγροτικής Ανάπτυξης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Στην συνεδρίαση αυτή, ακολουθήθηκε μια διαφορετική μεθοδολογία από ότι στις παλαιότερες και πρώτη φορά λειτούργησαν μικρές ομάδες εργασίας στις οποίες χωρίστηκαν όλοι οι συμμετέχοντες και κλήθηκαν να συζητήσουν το βασικό θέμα του FG4, αυτό των Στρατηγικών Τοπικής Ανάπτυξης, απαντώντας ταυτόχρονα σε ένα ερωτηματολόγιο που είχε από πριν ετοιμάσει το Contact Point του ENRD (CP).

Η συνεδρίαση χωρίστηκε ουσιαστικά σε 3 ενότητες.

1^η Ενότητα:

Έγινε ενημέρωση από τον Jean – Michel Courades της DG AGRI σχετικά με την εφαρμογή του LEADER στα Κ-Μ καθώς και από την Kasia Panfil από το CP σχετικά με τα εγκεκριμένα διακρατικά προγράμματα (Transnational Cooperation Projects - TNC).

Έχουν επιλεγεί συνολικά 2.308 ΟΤΔ σε όλα τα Κ-Μ, με τον μεγαλύτερο αριθμό από αυτές (338) να ανήκουν στην Πολωνία. Για το 3^ο τρίμηνο του 2011 οι δαπάνες, που έχουν μέχρι και τέλος Οκτωβρίου, δηλωθεί για τον Άξονα 4 «Προσέγγιση LEADER» ανέρχονται στα 160

εκατ. €. Παρουσιάστηκαν στοιχεία απορρόφησης του Άξονα 4 για κάθε Κ-Μ χωριστά καθώς και ο αριθμός των έργων LEADER λαμβάνοντας στοιχεία από την ετήσια έκθεση προόδου κάθε Κ-Μ (για το έτος 2010), αλλά και στοιχεία των εγκεκριμένων διακρατικών και διατοπικών σχεδίων συνεργασίας ανά Κ-Μ.

Τα περισσότερα διακρατικά έργα έχει ξεκινήσει η Ουγγαρία, 60 συνολικά, και δεύτερη σε αριθμό έργων έρχεται η Γαλλία με 35. Ενδεικτικά κάποια από τα θέματα των διακρατικών αυτών έργων ήταν τα εξής:

1. Αξιοποίηση της πολιτιστικής κληρονομιάς - διακρατικό μεταξύ Τσεχίας και Εσθονίας που διήρκησε από τον Απρίλιο 2009 έως τον Οκτώβριο 2010.
2. Τοπικά προϊόντα σε μαζική σίπηση –διακρατικό μεταξύ Βελγίου και Γαλλίας σχετικά με τη σίπηση στα σχολεία με την βοήθεια τοπικών παραγωγών (διάρκεια Ιανουάριος 2012 έως Δεκέμβριος 2013)
3. Fenix διακρατικό πρόγραμμα για την Νεολαία που προσβλέπει στην ανάπτυξη δραστηριοτήτων από τους νέους στην ύπαιθρο και δίνει την δυνατότητα σε αυτούς να εξοικειωθούν με δράσεις του LEADER και με τα διακρατικά έργα (διάρκεια Απρίλιος 2010 έως Μάρτιος 2012) (συνεργασία μεταξύ Φινλανδίας- Σουηδίας- Εσθονίας)

Επίσης αρκετά ήταν και τα έργα σε συνεργασία με τρίτες χώρες (εκτός ΕΕ) όπως την Ουκρανία, την Κροατία, την Σερβία, την Νικαράγουα, την Γουατεμάλα κα. Αξίζει να σημειωθεί ότι το 34% του αριθμού των εγκεκριμένων διακρατικών έργων έχουν συνολικό προϋπολογισμό που κυμαίνεται μεταξύ 10.000€ και 50.000€ ενώ μόλις 5% αυτών των έργων έχουν προϋπολογισμό πάνω από 500.000 €. Γενικά τα διακρατικά έργα έχουν διάρκεια πάνω από ένα έτος και μόλις το 17% αυτών, έχουν διάρκεια μόνο μιας εβδομάδας.

Έγινε και η σχετική παρότρυνση προς τα Κ-Μ να χρησιμοποιούν πιο συστηματικά και χωρίς καθυστερήσεις, το SFC 2007 notification tool - εργαλείο κοινοποίησης και παρακολούθησης διακρατικών έργων σε κοινοτικό επίπεδο.

2^η Ενότητα :

Στην 2^η ενότητα της συνάντησης τον λόγο πήραν η Sanna Sihlova και η Ana Pires DA Silva που είναι “πρόεδροι” (Co- Chairs) του FG4 παρουσιάζοντας την έκθεση προόδου εργασιών της πρώτης φάσης του.

Η δημιουργία του FG4 είχε σαν στόχο να συμβουλευτεί τα Κ-Μ κατά την τρέχουσα προγραμματική περίοδο αλλά και στην επόμενη καθώς και να βελτιώσει όσο τον δυνατόν την αποδοτικότητα και την αποτελεσματικότητα της προσέγγισης LEADER. Σκοπός είναι να εντοπιστούν οι κρίσιμες απαιτήσεις για τον σχεδιασμό των Στρατηγικών Τοπικής Ανάπτυξης καθώς και να συλλεχθούν τα εργαλεία και οι καλές-ορθές πρακτικές που ακολουθούν οι ΟΤΔ προκειμένου να εξασφαλίσουν την αποτελεσματική εφαρμογή των Στρατηγικών Τοπικής Ανάπτυξης.

Το πρόγραμμα εργασιών του FG4 έχει χωριστεί σε 2 φάσεις:

Κάθε μία από αυτές περιλαμβάνει την συμπλήρωση και την επεξεργασία ενός ερωτηματολογίου. Η έκθεση προόδου της 1ης φάσης παρουσιάστηκε στην παρούσα Υποεπιτροπή LEADER ενώ η έκθεση προόδου της 2ης φάσης- αποτελέσματα θα παρουσιαστούν τον Μάιο του 2012 στην επόμενη Υποεπιτροπή. Η 1η φάση με χρονοδιάγραμμα Ιούλιος 2011-Δεκέμβριος 2011 φέρει τον τίτλο «Εκπόνηση της στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης» ενώ η 2η φάση με χρονοδιάγραμμα Δεκέμβριος 2011-Ιούνιος 2012 «Υλοποίηση, Παρακολούθηση και Αξιολόγηση των στρατηγικών».

Μέχρι στιγμής έχει γίνει μια προπαρασκευαστική συνάντηση των Co- Chairs, της DG AGRI, του Contact Point και κάποιων εμπειρογνομώνων στις 15 Ιουνίου στην Φινλανδία, το 1^ο διαδικτυακό συνέδριο της Ομάδας στις 7 Σεπτεμβρίου και κυκλοφόρησε στις αρχές Σεπτεμβρίου το 1^ο ερωτηματολόγιο προς συμπλήρωση από ΟΤΔ και Διαχειριστικές Αρχές (ΔΑ). Μέχρι τέλος Σεπτεμβρίου έγινε η συλλογή των απαντήσεων και στις 18-19 Οκτωβρίου η Ομάδα είχε την πρώτη της συνάντηση δια ζώσης στην Λισσαβώνα.

Κάποια από τα πορίσματα της έρευνας **που αφορούν τις ΟΤΔ** είναι τα ακόλουθα:

Η προετοιμασία για το Τοπικό Στρατηγικό Σχέδιο ξεκίνησε για κάποιες ΟΤΔ ήδη από το 2004 ενώ λίγες από αυτές ξεκίνησαν το 2010. Με τον μέσο όρο να κυμαίνεται μεταξύ τέλους του 2005 και αρχών του 2006. Υπήρξαν σημαντικές καθυστερήσεις και σοβαρά θέματα εξασφάλισης πόρων, ενώ διαφάνηκε η ανάγκη για πιο ξεκάθαρες κατευθυντήριες γραμμές. Το 87% των ΟΤΔ έλαβαν κάποιας μορφής καθοδήγηση ή οδηγίες προκειμένου να υποβάλουν το τοπικό τους Στρατηγικό Σχέδιο και το 67% των ΟΤΔ είχαν μία μόνο περίοδο υποβολής αιτήσεων.

Το 73% των ΟΤΔ είχαν σε μεγάλο βαθμό (ή και απόλυτη) αυτονομία προκειμένου να «ορίσουν» την περιοχή τους ενώ το 72% είχαν αυτονομία στην επιλογή των στρατηγικών τους θεμάτων. 58% των ΟΤΔ είχαν συμπεριλάβει ενδεικτικό προϋπολογισμό στα σχέδια τους ενώ στο 73% των ΟΤΔ η ανάπτυξη της στρατηγικής καθορίστηκε σε μεγάλο βαθμό ή

και εξ ολοκλήρου από τις προτεραιότητες ανάπτυξης που είχαν τεθεί για την περιοχή και όχι τόσο από οικονομικά μεγέθη.

Οι τοπικές αρχές αλλά και τοπικές κοινωνικές ομάδες είχαν την μεγαλύτερη συμμετοχή στην λήψη αποφάσεων στην διαδικασία του σχεδιασμού τοπικής στρατηγικής με πιο δημοφιλή μορφή συμμετοχικής διαδικασίας τις δημόσιες συναντήσεις – συνεδριάσεις αυτών των ομάδων.

Τα πιο σημαντικά στοιχεία των Στρατηγικών Τοπικής Ανάπτυξης είναι ποια περιοχή καλύπτεται, η SWOT ανάλυση της περιοχής, ποια είναι η Λογική της παρέμβασης, τα στοιχεία που αποδεικνύουν την εμπλοκή της τοπικής κοινωνίας καθώς και τη διαδικασία διαβούλευσης, στοιχεία που αποδεικνύουν τα χαρακτηριστικά LEADER προσέγγισης.

Τα πιο σημαντικά στοιχεία του σχεδίου δράσης είναι η σύνθεση –δομή της ΟΤΔ, το σχέδιο εφαρμογής, ο οικονομικός σχεδιασμός, οι μηχανισμοί λήψης αποφάσεων για τις ΟΤΔ, οι ρόλοι και οι διαδικασίες τους.

Σε ερώτημα για το πόσο διαφανής ήταν η διαδικασία επιλογής στρατηγικής το 61% των ΟΤΔ απάντησαν «απόλυτα», 36% απάντησαν «σημαντικά» ενώ 20% απάντησαν «λίγο», ενώ στο ερώτημα πόσο ικανοποιημένοι ήταν για τον τύπο και το επίπεδο παρεχόμενης πληροφόρησης μόνο το 27% δήλωσαν «απόλυτα» ικανοποιημένοι.

Όσον αφορά σε θέματα παρακολούθησης και αξιολόγησης από την έρευνα προέκυψε ότι το 72% των ΟΤΔ παρακολουθεί ενεργά τις επιδόσεις τους κατά την υλοποίηση της Στρατηγικής, το 70% των ΟΤΔ είναι σε θέση να αναθεωρήσει την Στρατηγική κατά τη διάρκεια της προγραμματικής περιόδου και το 49% των ΟΤΔ αναμένεται να προβεί σε διαδικασία αυτο-αξιολόγησης.

Κάποια από τα πορίσματα της έρευνας **που αφορούν τις ΔΑ** είναι τα ακόλουθα:

Η μεταφορά της γνώσης είναι βασικό στοιχείο στην πολλαπλού επιπέδου διακυβέρνηση αλλά στην πράξη είναι πολύ λιγότερη από ότι αναμενόταν. Η εκπαίδευση ποικίλλει ως προς το περιεχόμενο και παρέχεται περίπου σε ποσοστό 80% στις ΟΤΔ και σε ορισμένες περιπτώσεις εμπλέκονται «ενεργές» και με μεγάλη εμπειρία ΟΤΔ.

Όσον αφορά την προετοιμασία των προσκλήσεων είναι ευρύ το φάσμα των ημερομηνιών έναρξης, φαίνεται ότι τα προγράμματα μεταξύ τους δεν συνδέονται και ότι το νομοθετικό πλαίσιο δημιουργεί πολλές καθυστερήσεις.

Όσον αφορά την υποβολή των προτάσεων για Τοπικά Στρατηγικά Σχέδια, γίνεται σε έναν γύρο ή και σε περισσότερους (συνήθως όταν υπάρχει πολύ μεγάλος αριθμός ΟΤΔ ή όταν δεν υπάρχει εξοικείωση με την προσέγγιση LEADER).

Ένα από τα κυριότερα θέματα της έρευνας ήταν και αυτό την αυτονομίας των ΟΤΔ στο να καθορίζουν την περιοχή αλλά και τα θέματα της Τοπικής Στρατηγικής. Προβλήματα που αναφέρθηκαν στον καθορισμό των περιοχών είναι η έλλειψη κρίσιμης μάζας, η έλλειψη συνοχής καθώς και οι εξωτερικές επιδράσεις. Όσον αφορά την επιλογή θεμάτων οι περισσότερες ΟΤΔ δήλωσαν ότι χρειάζονται περισσότερη ελευθερία πάντα βέβαια στο πλαίσιο κάποιων παραμέτρων που καθορίζονται από τα εθνικά και τα περιφερειακά προγράμματα.

Στις περιπτώσεις που οι ΔΑ παρείχαν έναν ενδεικτικό προϋπολογισμό (ποσοστό 60% των ΔΑ) είχαν σαν αποτέλεσμα καλύτερες και πιο ρεαλιστικές προτάσεις από τις ΟΤΔ. Προβλήματα που αναφέρθηκαν είναι οι δείκτες, ο καθορισμός στόχων, το να μην γίνεται χρήση της ήδη υπάρχουσας γνώσης, το ότι η καινοτομία στερείται συνοχής, το ότι υπάρχει έλλειψη σαφήνειας και συνέπειας. Η επιλογή της Στρατηγικής γίνεται συνήθως από μια επιτροπή (τα μέλη της οποίας έχουν διαφορετικό υπόβαθρο) ως εκ τούτου θα ήταν χρήσιμη περισσότερη καθοδήγηση.

Το FG4 το επόμενο διάστημα και στο πλαίσιο της 2^{ης} φάσης εργασιών του θα ασχοληθεί με θέματα παρακολούθησης και αξιολόγησης Στρατηγικών Τοπικής Ανάπτυξης.

Σε επόμενο στάδιο έγινε συζήτηση σε μικρές ομάδες των 10 ατόμων πάνω σε ένα προκαθορισμένο ερωτηματολόγιο (συνημμένο έγγραφο). Το Contact Point είχε φροντίσει να μοιράσει τους συμμετέχοντες κατά τέτοιο τρόπο ώστε να υπάρχει σε κάθε γκρουπ εκπρόσωπος από ΔΑ, ΟΤΔ και NRN ταυτόχρονα. Τα αποτελέσματα αυτού του ερωτηματολογίου εν συντομία παρουσίασε ο M. Gregory και ο J. Grieve στην ολομέλεια.

Τα κυριότερα σημεία ήταν τα παρακάτω:

- Οι ΟΤΔ χρειάζονται πλήρη ή όσο το δυνατόν περισσότερη αυτονομία εντός δεδομένου και ξεκάθαρου πλαισίου. Πρέπει να καθοριστεί το επίπεδο της αυτονομίας και πρέπει αυτό να βασίζεται σε καλό βαθμό εμπιστοσύνης και κατανόησης μεταξύ ΔΑ και ΟΤΔ.
- Σημαντικές για τον σχεδιασμό υψηλής ποιότητας τοπικών σχεδίων οι συμμετοχικές διαδικασίες, οι δημόσιες συναντήσεις, οι θεματικές ομάδες εργασίας και οι καλές πρακτικές – ορθές πρακτικές ως εργαλείο μεταφοράς γνώσης από το παρελθόν. Σημαντικό ρόλο έχουν τα NRNs ώστε να παροτρύνουν την συμμετοχή των

ενδιαφερόμενων και να βοηθήσουν στην καθοδήγηση αλλά και στην διάχυση της γνώσης.

- Τα απαραίτητα στατιστικά στοιχεία που πρέπει μια ΟΤΔ να συλλέγει είναι γεωγραφικά στοιχεία, στοιχεία για την εδαφική διαφοροποίηση, στοιχεία από προηγούμενη αξιολόγηση και προηγούμενα έργα.
- Στους μελλοντικούς σχεδιασμούς τοπικών σχεδίων απαιτείται η ενίσχυση της συμπληρωματικότητας με άλλα ταμεία και όλοι οι στόχοι των σχεδίων να έχουν μετρήσιμους ποσοτικούς δείκτες.

3^η Ενότητα :

Commission's legislative proposals for local development 2014-2020

Παρουσίαση από τον κ. Pedro Brosei (DG AGRI)

Presentation of the ENRD website Leader Gateway

Παρουσίαση από την κα Kasia Panfil (ENRD Contact Point)

Forthcoming ENRD and NRN Leader events

Παρουσίαση από την κα Riin Saluveer (DG AGRI)

Τις εργασίες της 7^{ης} Συνεδρίασης της Υποεπιτροπής LEADER του ENRD, έκλεισε ο κ. J.M. Sousa Unva. Όλες οι παρουσιάσεις της συνάντησης είναι διαθέσιμες από την ιστοσελίδα του ENRD και συγκεκριμένα στην δ/νση:

http://enrd.ec.europa.eu/events-and-meetings/committees/leader-subcommittee/en/7th_leader_subcommittee_en.cfm